

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8CoCsp/37/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1719201830
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Holická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1719201830.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Holickej a členov senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Ondreja Krajča v právnej veci žalobcov: X/ J.. V. N., N.. XX.X.XXXX, A. N. F., X/ R. N., N.. X.X.XXXX, A. N. F., proti žalovanému: EOS KSI Slovensko s.r.o., so sídlom Prievozská 2, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpenému: Remedium Legal s.r.o., so sídlom Prievozská 2, Bratislava, o určenie premlčania pohľadávok, určenie premlčania práva záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu, určenie že výkon záložného práva je zastavený a určenie že žalovaný nie je oprávnený navrhnuť vykonanie dobrovoľnej dražby, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V zo dňa 5. apríla 2022 č. k. 7Csp/12/2020 - 366 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovaný má voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia, po zmene žaloby podaním doručeným súdu dňa 3.10.2019, domáhali určenia, že pohľadávka zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0634457205 zo dňa 8.2.2010 v znení dodatkov je premlčaná; pohľadávka zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0635482170 zo dňa 10.6.2011 v znení dodatkov je premlčaná; premlčané je právo žalovaného ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnej zmluvy zo dňa 10.6.2011; premlčané je právo žalovaného ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnej zmluvy zo dňa 8.2.2010; výkon záložného práva zo dňa 6.8.2019 je zastavený a žalovaný nie je oprávnený navrhnuť vykonanie dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 572/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobcovia a právny predchodca žalovaného (nesprávne uviedol žalobcu) - Slovenská sporiteľňa a.s. uzavreli zmluvu o splátkovom úvere č. 0634457205 zo dňa 8.2.2010 v znení dodatkov, na základe ktorej bol žalobcom poskytnutý úver v sume 250 000 eur a zmluvu o splátkovom úvere č. 0635482170 zo dňa 10.6.2011 v znení dodatkov, na základe ktorej bol žalobcom poskytnutý úver v sume 100 000 eur. Splatnosť mesačných splátok bola v oboch zmluvách dohodnutá na 15. deň v mesiaci. Oba úvery boli na základe zmlúv o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnych zmlúv zo dňa 8.2.2010 a 10.6.2011 uzavretých medzi žalobcami ako záložcami a Slovenskou sporiteľňou a.s. ako záložným veriteľom zabezpečené záložným právom k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese B., Y. N. F., K.. Ú.. N. M. W. F., zapísanými na LV č. XXXX vedeným Okresným úradom Senec, katastrálny odbor, bližšie špecifikovanými v uvedených zmluvách; vklad záložného práva bol povolený pod č. M.-XXXX/XX dňa 7.7.2011. Podľa bodu 8.1 písm. a) Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne a.s., účinných od 1.1.2015, za Prípud porušenia sa považuje omeškanie Dlužníka so splácaním Pohľadávky Banky o viac ako tri mesiace. Podľa bodu 6.32 pri omeškaní dlžníka

so splácaním Pohľadávky Banky alebo jej časti, Banka môže podľa ods. d) ak omeškanie trvá dlhšie ako 3 mesiace, vyhlásiť mimoriadnu splatnosť Pohľadávky Banky, vypovedať Úverovú zmluvu alebo odstúpiť od Úverovej zmluvy s okamžitou účinnosťou a podľa ods. e) vykonať záložné právo k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom Zabezpečenia v súlade s právnymi predpismi. Žalobcovia zaplatili poslednú splátku úveru č. 0634457205 v sume 18 660 eur hotovostným vkladom dňa 26.2.2015 a poslednú splátku úveru č. 0635482170 v sume 7 543 eur hotovostným vkladom dňa 26.2.2015; ďalšie splátky už nezaplatili. Listami zo dňa 27.07.2016 Slovenská sporiteľňa a.s. oznámila žalobcom, že ku dňu 27.7.2016 vyhlasuje v zmysle bodu 8.1. písm. a) Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne a.s., s účinnosťou od 1.1.2015 mimoriadnu splatnosť pohľadávky z úveru č. 0634457205 a č. 0635482170. Slovenská sporiteľňa a.s. ako záložný veriteľ, začala oznámením zo dňa 13.2.2017 výkon záložného práva; podľa LV č. XXXX v roku 2018 bola spoločnosťou DUPOS dražobná spol. s r.o. vykonaná dobrovoľná dražba nehnuteľností, o ktorej kataster zapísal na LV poznámku na základe Osvedčenia o priebehu dobrovoľnej dražby N 568/2018 zo dňa 18.6.2018 (prvá opakovaná dražba neúspešná). Slovenská sporiteľňa a.s. na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. 1061/2018/CE zo dňa 17.12.2018 postúpila pohľadávky z úverov č. 0634457205 a č. 0635482170 s príslušenstvom a právami z ich zabezpečenia na žalobcu (správne - žalovaného). Po postúpení pohľadávok aj žalobca (správne - žalovaný) dňa 27.3.2019 oznámil, že začína výkon predmetného záložného práva, oznámenie bolo Okresnému úradu Senec, katastrálny odbor aj žalobcom doručené dňa 15.5.2019. Oznámenie o dobrovoľnej dražbe spoločnosťou Aukčná spoločnosť s.r.o. č. 064/2019 zo dňa 24.7.2019 bolo zapísané do poznámky na LV č. XXXX. Žalobcovia považovali konanie žalovaného za účelové, pretože v novembri 2021 bolo doručované predvolanie na pojednávanie a žalovaný dňa 8.3.2022, teda pred konaním tohto pojednávania, pristúpil k dobrovoľnej dražbe. Premlčacia lehota mala podľa ich názoru začať plynúť od 16.6.2015 vzhľadom na to, že prvá nesplatená splátka bola splatná dňa 15.3.2015, v čase keď bola pohľadávka postúpená na žalobcu (správne - na žalovaného) bola už premlčaná. Ako fyzické osoby si zobrali 2 úvery, prvý z nich bol na refinancovanie starého úveru; úvery riadne splácali, v roku 2012 boli obidvaja nezamestnaní, došlo k neplateniu úverov. Dňa 8.3.2022 bola vykonaná dobrovoľná dražba a novým vlastníkom sa stala spoločnosť majetkovo prepojená so žalovaným. Poukázali na to, že neprávnym boli vedení v úverovom registri ako neplatiči, hoci vtedy splácali úvery riadne podľa znížených splátok. Žalovaný sa nestotožnil s tvrdením žalobcov, že pohľadávky z oboch úverových zmlúv, ako aj právo na výkon záložného práva, sú premlčané. Poukázal na uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcov na nariadenie neodkladného opatrenia. Podľa jeho názoru vykonaním dobrovoľnej dražby neporušil žiaden právny predpis; žalobcovia ako dlžníci riadne nesplácali úvery zabezpečené záložným právom, preto banka vyhlásila úver za predčasne splatný, pričom postupovala v súlade s § 565 Obč. zák. Úvery boli zosplatené pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 15.7.2016. Zistený skutkový stav posúdil podľa § 137 C.s.p., § 100 ods. 1, 2, § 101, § 103, § 565, § 53 ods. 9 Obč. zák. a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Pokiaľ sa žalobcovia domáhali určenia, že pohľadávka, teda právo na plnenie je premlčané, a že záložné právo je premlčané, domáhali sa tým v skutočnosti určenia, že uplynul čas, ktorý zákon stanovuje ako premlčaciu lehotu vo vzťahu k danému právu; plynutie času je právna skutočnosť (konkrétne právna udalosť). V zmysle § 137 písm. d) C.s.p. určenia právnej skutočnosti sa možno domáhať iba, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Žiaden osobitný predpis možnosť podania žaloby o určenie, že žalobcami označené práva sú premlčané, neupravuje. Aj v prípade určenia, že výkon záložného práva zo dňa 6.8.2019 je zastavený, ide o určenie právnej skutočnosti, pričom neexistuje osobitný predpis, z ktorého by vyplývalo právo žalobcov požadovať takéto určenie. Výkon záložného práva ani nemá povahu konania, ktoré by mohlo byť rozhodnutím zastavené. Záložca sa nemôže úspešne domáhať na súde zastavenia jeho výkonu, môže sa domáhať určenia, že záložné právo neexistuje alebo sa môže brániť voči konkrétnej forme jeho výkonu, napr. prostriedkami podľa zák. č. 527/2002 Z. z. Dodal, že osobitným predpisom v zmysle § 137 písm. d) C.s.p. nie je ani § 3 ods. 5 veta prvá zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Predmetné ustanovenie nedáva spotrebiteľovi právo domáhať sa určenia ľubovoľnej právnej skutočnosti. Ďalej dodal, že inštitúty premlčania a záložného práva nie sú primárne zamerané na ochranu spotrebiteľa, ale majú všeobecnú povahu. Aj keby žaloba v tejto časti bola podradená pod § 137 písm. c) C.s.p., žalobcovia by na požadovanom určení nemali naliehavý právny záujem. Pre osvedčenie naliehavého právneho záujmu je strana sporu povinná preukázať, že ňou uplatnená žaloba je vhodným procesným nástrojom na odstránenie spornosti práv. Určením, že pohľadávka voči žalobcom je premlčaná, že je premlčané právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu a že je zastavený výkon záložného práva, by sa nijako nezmenilo právne postavenie žalobcov, nedošlo by teda k naplneniu preventívneho účelu určovacej žaloby. Takéto súdne

rozhodnutie by nespôsobilo zánik záložného práva, žiadnym spôsobom by neodstránilo spornosť ani neistotu práv medzi stranami, resp. hrozbu výkonu záložného práva. Petitom, ktorým žiadali určiť, že žalovaný nie je oprávnený navrhnuť vykonanie dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 572/2002 Z. z. sa domáhali určenia, či tu právo je alebo nie je podľa § 137 písm. c) C.s.p., čo je možné len ak má žalobca na takomto určení naliehavý právny záujem, ktorý netreba preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, avšak takýto osobitný predpis neexistuje. Na takomto určení žalobcovia nemajú naliehavý právny záujem. Predísť výkonu záložného práva, čo bolo zjavne cieľom žalobcov, môže žalobca iba žalobou o určenie, že záložné právo neexistuje. Takáto žaloba je prípustná aj v prípade, kedy je záložné právo premlčané. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2185/2009 zo dňa 21.12.2010. Ďalej uviedol, že právo záložného veriteľa uspokojiť sa predajom zálohu na dražbe, teda iniciovaním dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 527/2002 Z. z., je jeho zákonným právom vyplývajúcim z § 151j ods. 1 Obč. zák.; takéto právo určitý subjekt nemá iba vtedy, ak nemá postavenie záložného veriteľa. Žalobcovia sa nedomáhali určenia, že záložné právo neexistuje, na ktorom určení by mohli mať naliehavý právny záujem. Napriek uvedenému, aj keby si žalobcovia zvolili správny procesný nástroj na ochranu svojho práva, teda žalobu o určenie, že záložné právo neexistuje, žalobe by nebolo možné vyhovieť, a to z dôvodu, že v čase rozhodovania súdu bolo záložné právo už vykonané. Nebolo sporné, že prebehla úspešná dobrovoľná dražba nehnuteľností, záložné právo teda výkonom zaniklo (§ 151md ods. 1 písm. i) Obč. zák. Druhým dôvodom je skutočnosť, že záložné právo žalovaného premlčané nebolo. Poukázal na to, že záložné právo sa v zmysle § 100 ods. 2 Obč. zák. nepremlčuje skôr, než zabezpečená pohľadávka. Slovenská sporiteľňa a. s. vyhlásila mimoriadnu splatnosť oboch úverov ku dňu 27.7.2016, ako veriteľ tak využila svoje právo podľa § 565 Obč. zák., nakoľko takéto oprávnenie jej vyplývalo z bodu 6.32 písm. d) Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne a. s., účinných od 1.1.2015, ktorý bod reflektuje ustanovenie § 53 ods. 9 Obč. zák., z ktorého vyplýva, že ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Preto Slovenská sporiteľňa mohla pristúpiť k vyhláseniu predčasnej splatnosti úverov až v čase, kedy boli žalobcovia ako dlžníci v omeškaní 3 mesiace so zaplatením určitej splátky. Zákon výslovne určuje, že ide o najskorší možný moment vyhlásenia predčasnej splatnosti, je na veriteľovi, či toto svoje oprávnenie využije neskôr alebo ho nevyužije vôbec; je tiež na veriteľovi, či sa rozhodne toto právo uplatniť už pri omeškaní s prvou splátkou alebo až s niektorou z ďalších splátok. Poukázal na § 103 veta druhá Obč. zák., podľa ktorého ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Uviedol, že Slovenská sporiteľňa a. s. vyhlásila predčasnú splatnosť úverov ku dňu 27.7.2016, v tom čase boli žalobcovia viac ako 3 mesiace v omeškaní so splatnosťou splátok splatných dňa 15.4.2016, sú to teda práve tieto splátky od ktorých začala plynúť premlčacia lehota vo vzťahu k pohľadávkam vyplývajúcim z úverových zmlúv, táto lehota mohla najskôr uplynúť dňa 15.4.2019. O záložnom práve platí, že sa nepremlčí skôr, ako zabezpečená pohľadávka. Nie je podstatné, že žalobcovia nezaplatili už aj skôr splatné splátky, počnúc splátkou splatnou dňa 15.3.2015, pretože je na veriteľovi, kedy svoje právo využije. Slovenská sporiteľňa a. s. svoje záložné právo začala vykonávať oznámením o výkone záložného práva zo dňa 13.2.2017 a žalobcovia sami uviedli a aj z LV č. XXXX a Osvedčenia o priebehu dobrovoľnej dražby zo dňa 18.6.2018 vyplýva, že v roku 2018 bola na základe návrhu Slovenskej sporiteľne a. s. ako záložného veriteľa realizovaná (aj keď neúspešná) dobrovoľná dražba. Záložný veriteľ teda riadne pred uplynutím premlčacej lehoty k zabezpečenej pohľadávke, začal vykonávať svoje záložné právo. Postúpením pohľadávok z úverových zmlúv na žalovaného zmluvou o postúpení zo dňa 17.12.2018 došlo k singulárnej sukcesii žalobcu do práv a povinností pôvodného veriteľa, vrátane práv a povinností zo zabezpečenia postúpených pohľadávok. Žalovaný teda nadobudol právne postavenie záložného veriteľa vo vzťahu k záložnému právu, ktorého výkon začal ešte jeho právny predchodca. Pokiaľ žalobca (správne - žalovaný) listami zo dňa 27.3.2019 oznámil, že začína výkon záložného práva, nešlo o nové (ďalšie) začatie výkonu záložného práva, nakoľko jeho výkon začatý skorším záložným veriteľom nebol nikdy skončený (jeho vykonaním); postúpením pohľadávky, vo vzťahu ku ktorej prebieha výkon záložného práva, sa jeho výkon nezastavuje. Žalobca (správne - žalovaný) vo výkone záložného práva pokračoval iniciovaním dobrovoľnej dražby (oznámenie o dobrovoľnej dražbe č. 064/2019 zo dňa 24.7.2019 bolo zapísané do poznámky na LV č. XXXX); nehnuteľnosti boli vydražené na dobrovoľnej dražbe dňa 8.3.2022. Teda k začatiu výkonu záložného práva pôvodným záložným veriteľom došlo počas plynutia premlčacej doby vo vzťahu k zabezpečenej pohľadávke, v jeho výkone pôvodný záložný veriteľ riadne pokračoval a pokračoval v ňom aj žalobca (správne - žalovaný) ako jeho právny nástupca, záložné právo nemohlo byť premlčané, hoci premlčacia lehota k samotnej pohľadávke už uplynula. O

nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovaný má voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie v zákonom stanovenej lehote žalobcovia 1/ a 2/. Uviedli, že z dôvodu, že v čase súdneho konania bol uskutočnený výkon záložného práva žalovaným k premlčaným, zaniknutým pohľadávkam, čiže neexistovali pohľadávky, neexistovali záložné práva, a teda nebolo možné začať výkon premlčaného, neexistujúceho záložného práva k premlčaným, zaniknutým, neexistujúcim pohľadávkam, navrhujú aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a určil, že predmetné pohľadávky zabezpečené záložným právom a záložné práva k týmto pohľadávkam boli premlčané, zanikli pred výkonom záložného práva, aby si ako žalobcovia mohli uplatniť prostriedky nápravy pri určení neplatnosti dobrovoľnej dražby podľa zákona č. 527/2002 Z. z. a rozsudok v bode II. zamietnuť. Navrhli tiež odvolaciemu súdu preskúmať dodržanie procesných podmienok a procesného postupu, ktoré viedli k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolanie odôvodnili tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; neboli splnené procesné podmienky a nesprávny procesný postup im znemožnil uskutočniť procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietali rozpor výroku rozsudku; ktorým súd zamietol žalobu, že pohľadávky zo zmlúv o splátkovom úvere zo dňa 8.2.2010 a zo dňa 10.6.2011 sú premlčané; s odôvodnením v bode 40. rozsudku, z ktorého vyplýva, že zamietnutie, že pohľadávky sú premlčané odôvodňuje tým, že premlčacia lehota k samotnej pohľadávke už uplynula. Súd sa v tejto vete tiež vyjadril, že žalobca ako právny nástupca záložného veriteľa pokračoval vo výkone záložného práva. Súd ďalej rozsudok odôvodnil, že: „Slovenská sporiteľňa a. s. vyhlásila predčasnú splatnosť úverov ku dňu 27.7.2016, v tom čase boli žalobcovia viac ako tri mesiace v omeškaní so splatnosťou splátok splatných dňa 15.4.2016, sú to teda práve splátky splatné dňa 15.4.2016, od ktorých začala plynúť premlčacia lehota vo vzťahu k pohľadávkam vyplývajúcim z úverových zmlúv č. 0634457205 a č. 0635482170, táto premlčacia lehota preto mohla najskôr uplynúť dňa 15.4.2019. O záložnom práve pritom platí, že sa nepremičí skôr, ako zabezpečená pohľadávka (§ 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka).“ Súd síce odporuje začiatok plynutia premlčacej doby, ale neodporuje s tým, že premlčacia doba uplynula, na základe čoho sú zabezpečené pohľadávky premlčané a potvrdzuje, že záložné právo sa premlčí, ak sú premlčané pohľadávky. Súd si tým odporuje vo výroku rozsudku a odôvodnení a k tomu zamieňa účastníkov sporu, žalovaného za žalobcu, čo viedlo k nesprávnemu právnomu posúdeniu. Poukázali na § 54a, § 100 ods. 1, § 101, § 103, § 53 ods. 9 Obč. zák. a namietali, že pri zosplatnení úveru začína plynúť premlčacia doba nie od omeškania celej zosplatnenej pohľadávky, ale od omeškania splátky, pričom podľa ich názoru by malo ísť o prvú omeškanú splátku, ktorá nebola uhradená, čo je logický dôsledok zásady upravenej v § 101 Obč. zák. spočívajúcej v tom, že relevantné je posúdenie toho, kedy sa právo mohlo vykonať prvýkrát. Zákonodarcu jasne v § 103 Obč. zák. uviedol, od kedy plynie premlčacia doba pri zosplatnení úveru, t. j. odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Účelom tohto ustanovenia je, aby veriteľ pri omeškaní nebol pasívny a aby včas využil svoje právo na zosplatnenie úveru. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Trnave, Krajského súdu v Trenčíne. S poukazom a to, že posledné splátky k predmetným úverom boli realizované dňa 26.2.2015 k predpísaným splátkam k 15.2.2015 a nezaplateným skorším splátkam, pričom dňa 15.3.2015 boli splatné ďalšie splátky k obidvom úverom, ktoré neboli uhradené a taktiež neboli uhradené už žiadne splátky k týmto úverom; ako aj s poukazom na bod 8.1 a) Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne a. s., účinné od 1.1.2015; namietali, že Slovenská sporiteľňa a. s. mohla už 16.6.2015 vyhlásiť mimoriadnu splatnosť Pohľadávok, vypovedať Úverové zmluvy, odstúpiť od Úverovej zmluvy s okamžitou platnosťou a vykonať záložné právo k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom zabezpečenia. Slovenská sporiteľňa a. s. bola nečinná, aby mohla pohľadávky čo najdlhšie úročiť vysokou úrokovou sadzbou, riadnym úrokom a žiadať rôzne poplatky; až 16 mesiacov po tom, čo neboli uhradené splátky úverov dňa 15.3.2015 vyhlásila mimoriadnu splatnosť pohľadávok z oboch úverov. Vychádzajúc z ustanovenia § 103 veta druhá Obč. zák. pre posúdenie začiatku plynutia premlčacej trojročnej doby v danej veci je rozhodný deň splatnosti omeškanej splátky, pre ktorú žalovaný vyhlásil splatnosť celého dlhu. V obidvoch prípadoch splatnosť celého dlhu nastala v dôsledku omeškania so splátkou splatnou dňa 15.3.2015, preto nasledujúci deň po tomto dni, teda 16.3.2015 začala plynúť trojročná premlčacia doba. Posledný deň tejto premlčacej doby, počas ktorej žalovaný mohol uplatniť svoje práva zo spotrebiteľskej zmluvy, uplynul dňa 16.3.2018. V roku 2018 Slovenská sporiteľňa a. s. ako záložný veriteľ nebola uspokojená predajom zálohu nehnuteľností na dražbe podľa zák. č. 527/2002 Z. z. a ani sa ďalej nedomáhala uspokojiť predajom zálohu. Listami z 3.1.2019 im bolo Slovenskou sporiteľňou

a. s. oznámené postúpenie pohľadávok žalovanému na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok č. 1061/2018/CE uzavretej dňa 17.12.2018, v dobe, keď boli pohľadávky premlčané a premlčané právo žalovaného ako záložného veriteľa uspokojiť sa zo zálohu. Okresný úrad Senec, katastrálny odbor, im oznámil, že dňa 6.8.2019 bol vykonaný zápis údajov o právach k nehnuteľnostiam do operátu katastra nehnuteľností na základe listiny: W.-XXX/XXXX Oznámenie o dobrovoľnej dražbe č. 064/2019, Aukčná spoločnosť, s.r.o. Na základe toho, keď bol začatý výkon premlčaného záložného práva k premlčanej pohľadávke, podali dňa 30.9.2019 žalobu proti žalovanému na Okresný súd v Pezinku, pre začatie výkonu záložného práva formou predaja na dražbe- vnesenie námietky premlčania zabezpečených pohľadávok a premlčania práva žalovaného ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu k nehnuteľnostiam vo vlastníctve záložcov. Na Okresnom súde v Pezinku bola vec vedená pod sp. zn. 4C/40/2019, neskôr bola presunutá na Okresný súd Bratislava III a odtiaľ na Okresný súd Bratislava V, kde je vedená pod sp. zn. 7Csp/12/2020. S poukazom na § 100 a nasl. Obč. zák. namietali, že posledný deň trojročnej premlčacej doby zabezpečenej pohľadávky uplynul dňa 16.3.2018 a ten istý deň bol posledným, kedy uplynula premlčacia doba záložného práva. Právo žalovaného ako záložného veriteľa uspokojiť sa zo zálohu uplynulo dňa 16.3.2018 po uplynutí trojročnej premlčacej doby, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Ustanovenie § 54 a) Obč. zák. obsahuje osobitnú právnu úpravu uplatňovania námietky premlčania pri nárokoch zo spotrebiteľských zmlúv, pri ktorých je súd povinný na premlčanie prihliadať vždy z úradnej povinnosti, napriek tomu súd prvej inštancie odôvodnil výrok rozsudku v bodoch 33. a 34. tak, že osobitným predpisom v zmysle § 137 písm. d) C.s.p. nie je ani § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa; toto ustanovenie nedáva spotrebiteľovi právo domáhať sa určenia ľubovoľnej právnej skutočnosti a že v prípade podradenia žaloby pod ustanovenie § 137 písm. c) C.s.p. by na požadovanom určení nemali naliehavý právny záujem. Súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože podľa § 151 md ods. 1 písm. a) Obč. zák. záložné právo zaniká zánikom zabezpečenej pohľadávky. Žalobou sa domáhali, že sú zabezpečené pohľadávky premlčané a premlčané sú aj záložné práva, čiže neexistujú pohľadávky, neexistuje záložné právo, a teda nie je možné začať výkon premlčaného, neexistujúceho záložného práva k premlčaným, zaniknutým, neexistujúcim pohľadávkam a navrhnúť vykonanie dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 527/2002 Z. z. Tento záver prezentoval aj Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 3Cdo 2185/2009 zo dňa 21.12.2010. Podľa ich názoru správne posúdenie právnej veci by zmenilo ich právne postavenie, keď záložné právo by bolo nerealizovateľné. Poukázali aj na nimi podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia - zákaz nakladať s nehnuteľnosťami do právoplatného skončenia konania vo veci samej, ktorý po zistení, že sa nenachádza na Okresnom súde Pezinko a ani na Okresnom súde Bratislava III, opätovne doručili na Okresný súd Bratislava III, pričom Okresný súd Bratislava V až 24.2.2020, teda 144 dní po podaní návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, čo je v rozpore s § 328 ods. 2 C.s.p., uznesením nariadil žalovanému, aby sa zdržal nakladania s nehnuteľnosťami až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Proti uvedenému uzneseniu podal žalovaný odvolanie, ktoré im súd doručil ale nevyzval ich na vyjadrenie sa k nemu, v dôsledku tejto procesnej chyby sa nevyjadrili k odvolaniu žalovaného a Krajský súd v Bratislave dňa 25.5.2020 sp. zn. 15CoCsp/13/2020 uznesenie okresného súdu zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zrušil. Ďalej poukázali na § 52 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a namietali výmenu sudcov počas súdneho konania a spôsob tohto oznámenia, keď po rozhodnutí Krajským súdom v Bratislave uznesením zo dňa 29.11.2019 o miestnej príslušnosti na prejednanie a rozhodnutie sporu Okresného súdu Bratislava V, kde bol spis doručený 24.1.2020 a bola mu pridelená sp. značka 7Csp/12/2020 a sudca JUDr. Eva Šajmovičová, im bolo Okresným súdom Bratislava V dňa 19.11.2021 zaslané potvrdenie o tom, že 16.4.2021 bol spis pridelený sudcovi Mgr. Jaroslav Šupa; spolu s týmto potvrdením, ktoré im bolo zaslané viac ako 7 mesiacov po výmene sudcov, im bolo zaslané aj predvolanie na pojednávanie na deň 5.4.2022. predvolanie na pojednávanie im bolo zaslané 4,5 mesiacov pred vytyčeným pojednávaním, pritom podľa § 178 ods. 2 C.s.p. sa zasiela spravidla 5 dní pred pojednávaním a podľa ich názoru bol účelovo a zámerne daný priestor žalovanému, aby mohol zrealizovať výkon záložného práva, čomu chceli predísť podaním na súde pred viac ako 2,5 roka. Ďalej s poukazom na odôvodnenie rozsudku v bodoch 28. a 31. namietali, že ak súd odôvodňuje, že v zmysle § 137 C.s.p. nie je možné takúto žalobu podať a už len z toho dôvodu ju musel zamietnuť, nemusel nečinne čakať 2,5 roka, nakoľko má na to procesný prostriedok podľa § 138 C.s.p. a keďže podľa uvedeného ustanovenia nepostupoval, žaloba bola podľa súdu dôvodná a napriek tomu dospel k záveru, že „ už len z toho dôvodu musel súd v tejto časti žalobu zamietnuť“. Poukázali aj na viaceré časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorých si súd zamieňa strany sporu žalobcu a žalovaného a namietali, že z odôvodnenia v konečnom dôsledku vyplýva, že žalobcovia začali výkon záložného práva proti žalobcom, teda sami proti sebe; ak by išlo o jedno alebo dve takéto zámeny, bolo by možné považovať ich za

preklep, ale takéto odôvodnenie rozsudku smeruje k tomu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcov navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť a priznať mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že domáhať sa určenia právnej skutočnosti možno výlučne v prípade, ak to vyplýva z právneho predpisu, čo v danom prípade nebolo splnené a na podporu správnosti tohto záveru poukázal na dôvodovú správu k C.s.p., podľa ktorej bolo záujmom zákonodarcu pri rozdelení pôvodného ust. § 80 O.s.p. „vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej.“ Zároveň poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. apríla 2021 sp. zn. 9Cdo/7/2021: „Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu.“ K argumentácii žalobcov, že premlčaním nároku žalovaného jeho právo zaniklo, uviedol, že základným znakom premlčania je to, že po uplynutí premlčacej doby a po jej namietnutí dlžníkom, nie je možné premlčané právo priznať; to však neznamená, že prestalo existovať, iba sa mení na tzv. naturálnu obligáciu. Ak dlžník svoj premlčaný dlh napriek premlčaniu splní, veriteľ nie je povinný toto plnenie dlžníkovi vrátiť, keďže v zmysle § 455 ods. 1 Obč. zák. splnenie premlčanej pohľadávky nie je bezdôvodné obohatenie. Poukázal na to, že jeho pohľadávka zo zmluvy nezanikla žiadnym zo spôsobov upravených Obč. zák. a vzhľadom na to mal za preukázané, že jeho pohľadávka existuje. K § 54a Obč. zák., ktorým argumentujú žalobcovia v odvolaní, uviedol, že odmietajú druhú časť prvej vety tohto ustanovenia, a to „ustanovenie §151j ods. 2 tým nie je dotknuté“. Práve na základe uvedeného ustanovenia súd posúdil námietku premlčania výkonu záložného práva za nedôvodnú. Uviedol, že žalobcovia nerozlišujú medzi premlčaním pohľadávky a premlčaním záložného práva; uvádzajú, že premlčanie pohľadávky ako aj výkonu záložného práva začalo plynúť od nezaplatenej splátky splatnej dňa 15.3.2015 a teda k premlčaniu pohľadávky a výkonu záložného práva došlo dňa 16.3.2018. Premlčanie výkonu záložného práva nemohlo začať dňa 16.3.2015, pretože právny predchodca žalovaného nemohol začať v tom čase s výkonom záložného práva pre nesplattnú pohľadávku. Preto záložný veriteľ môže začať s výkonom záložného práva najskôr v deň nasledujúci po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Nestotožnil sa s argumentáciou žalobcov, že vyhlásenie mimoriadnej splatnosti sa vykonalo pre splátku splatnú dňa 15.3.2015 a s poukazom na znenie § 103 a § 565 Obč. zák. zdôraznil, že neuplatnenie práva podľa § 565 Obč. zák. do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky spôsobuje zánik tohto práva veriteľa. V danom prípade boli žalobcovia v čase vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru v omeškani s plnením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. Keďže však právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšie nasledujúcej splátky, potom mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť v posudzovanom prípade vyhlásená pre nesplnenie inej splátky, než splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala. Pre všetky splátky, ktoré vyhláseniu mimoriadnej splatnosti predchádzali, plynú v súlade s § 103 Obč. zák. samostatná trojročná premlčacia doba; pre splátky splatné po vyhlásení mimoriadnej splatnosti plynú premlčacia doba od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. Nesprávny je preto výklad druhej vety § 103 Obč. zák. žalobcami, v zmysle ktorého za „nesplattnú splátku“ je potrebné považovať najstaršiu neuhradenú splátku. Vo vzťahu k premlčaniu výkonu záložného práva sa v celom rozsahu stotožnil s právnym posúdením súdu a poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/71/2021 zo dňa 27.1.2022, ktoré potvrdzuje závery súdu, že začatie výkonu záložného práva má priamy súvis s plynutím premlčacej doby výkonu záložného práva. S poukazom na § 217 ods. 1 C.s.p. a na skutočnosť, že záložné právo bolo úspešne vykonané dňa 8.3.2022 a teda zaniklo v zmysle § 151md ods. 1 písm. i) Obč. zák., uviedol, že žaloba je zjavne nedôvodná, nakoľko aktuálne už neexistuje záložné právo, ktorého výkon by mal byť podľa názoru žalobcov zastavený, či ktorého by sa mal žalovaný zdržať, pretože záložné právo žalovaného zaniklo a bolo vymazané z príslušného listu vlastníctva. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR zo 16.12.2010 sp. zn. 3 Cdo 186/2010 „Otázku neplatnosti dobrovoľnej dražby nemôže súd posudzovať v inom konaní než v konaní podľa uvedeného ustanovenia, a to ani ako otázku prejudiciálnu (predbežnú). Nakoľko žalovaný vykonal svoje záložné právo formou dobrovoľnej dražby konanej dňa 8.3.2022 a platnosť tejto dražby možno napadnúť výlučne žalobou v zmysle § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách v prekluzívnej trojmesačnej lehote, tak rozhodnutie v tejto veci je pre usporiadanie vzájomných vzťahov sporových strán irelevantné, pretože nemôže zvrátiť platnosť a účinky dobrovoľnej dražby.

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného zotrvali na podanom odvolaní a svojej argumentácii v ňom uvedenej; zároveň svoj odvolací návrh na zamietnutie rozsudku v bode II. odôvodnili

tým, že žalobca 2/ je plne invalidnou osobou a ZŤP, žalobca 1/ je bez príjmu a majú vyživovaciu povinnosť k jednému nezaopatrenému dieťaťu.

5. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcov uviedol, že žalobcovia vo svojom vyjadrení len zopakovali ich predchádzajúce tvrdenia, neuviedli žiadne nové skutočnosti, ku ktorým by sa už nevyjadril. Vzhľadom na to zotrval na svojich predchádzajúcich tvrdeniach.

6. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario v spojení s § 219 ods. 3 C.s.p.) a viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.) dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

7. Žalobcovia sa podanou určovacou žalobou, po zmene žaloby podaním doručeným súdu dňa 3.10.2019, domáhali určenia, že pohľadávka zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0634457205 zo dňa 8.2.2010 v znení dodatkov je premlčaná; pohľadávka zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0635482170 zo dňa 10.6.2011 v znení dodatkov je premlčaná; premlčané je právo žalovaného ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnej zmluvy zo dňa 10.6.2011; premlčané je právo žalovaného ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnej zmluvy zo dňa 8.2.2010; výkon záložného práva zo dňa 6.8.2019 je zastavený a žalovaný nie je oprávnený navrhnúť vykonanie dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 572/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaný ako postupník pohľadávok a práv zo zabezpečenia postupcu Slovenská sporiteľňa a. s. z uvedených zmlúv o splátkovom úvere a zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnej zmluvy zo dňa 10.06.2011, kde zálohom sú nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov nachádzajúce sa v okrese B., Y. N. F., K.. Ú. N. M. W. F., zapísané na LV č. XXXX, začal dňa 06.08.2019 výkon záložného práva predajom nehnuteľností na dražbe podľa zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách. Žalobcovia týmto proti žalovanému vzniesli námietku premlčania zabezpečených pohľadávok, premlčania práva žalovaného ako záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu a zastavenie výkonu záložného práva zo dňa 6.8.2019. Ďalej uviedli, že dňa 26.2.2015 realizovali poslednú splátku k obidvom úverom; dňa 15.3.2015 boli splatné ďalšie splátky k obidvom úverom, tieto ani žiadne ďalšie splátky neboli uhradené. Podľa Produktových obchodných podmienok pre hypotekárne a splátkové úvery Slovenskej sporiteľne a. s., s účinnosťou od 1.1.2015 mohla Slovenská sporiteľňa a. s. už 16.6.2015 vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávok, vypovedať úverové zmluvy, odstúpiť od úverovej zmluvy s okamžitou platnosťou a vykonať záložné právo k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom zabezpečenia; Slovenská sporiteľňa a. s. bola nečinná a mimoriadnu splatnosť pohľadávok vyhlásila ku dňu 27.7.2016, pričom pohľadávky duplicitne úročila úrokom, zmluvným úrokom z omeškania a zaťažovala úver rôznymi poplatkami. V roku 2018 Slovenská sporiteľňa a. s. ako záložný veriteľ nebola uspokojená predajom zálohu na dražbe podľa zák. č. 527/2002 Z. z. a ani sa ďalej nedomáhala uspokojenia predajom zálohu. Listami z 3.1.2019 im bolo oznámené Slovenskou sporiteľňou a. s., že zmluvou o postúpení pohľadávok uzatvorenou dňa 17.12.2018 postúpila pohľadávky banky s príslušenstvom žalovanému v dobe, keď boli premlčané a premlčané bolo aj právo žalovaného ako záložného veriteľa uspokojiť sa zo zálohu. Okresný úrad Senec, katastrálny odbor, im oznámil, že dňa 6.8.2019 bol vykonaný zápis údajov o právach k nehnuteľnostiam do operátu katastra nehnuteľností o začatí výkonu záložného práva žalovaným prostredníctvom dražobníka Aukčná spoločnosť s. r. o. Uviedli, že zmluvy o splátkovom úvere uzavreli s bankou ako fyzické osoby spotrebiteľia, v zmysle § 101 Obč. zák. je premlčacia doba 3-ročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, t. j. lehota bola premlčaná 16.6.2015. Podľa § 100 ods. 1 Obč. zák. sa záložné právo nepremlčuje skôr ako zabezpečená pohľadávka; právo žalovaného ako záložného veriteľa uspokojiť sa zo zálohu uplynulo dňa 17.6.2018 a žalovaný teda nie je oprávnený navrhnúť vykonanie dobrovoľnej dražby, nakoľko záložné právo je premlčané. V priebehu konania žalobcovia uviedli, že 8.3.2022 bola vykonaná dobrovoľná dražba a novým vlastníkom sa stala spoločnosť majetkovo prepojená so žalovaným.

8. Z ust. § 137 C. s. p. vyplýva, že určovacou žalobou sa možno domáhať určenia podľa písm. c) či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo podľa písm. d) určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

9. Určovací žaloba má preventívnu povahu a má za účel poskytnúť ochranu právnomu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho stavu alebo práva. Žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem, ak je jeho právne postavenie bez tohto určenia ohrozené alebo neisté a výrok súdu o určení toto ohrozenie, neistotu alebo neurčitosť v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, aby ukladal splnenie nejakej povinnosti. Naliehavý právny záujem je potom daný vtedy, ak je tu aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobcom a žalovaným, ktorý je ohrozením žalobcovho práva a ktorý možno týmto právnym prostriedkom odstrániť. V prípade, ak právo žalobcu už nie je v štádiu neistoty alebo ohrozenia, ale už došlo k jeho porušeniu, je právnym prostriedkom ochrany práva žalobcu žaloba na plnenie. Aj v prípade, ak možno žalovať o splnenie povinnosti, môže byť daný naliehavý právny záujem na určení, a to vtedy, ak sa určovací žalobou vytvorí pevný základ pre právne vzťahy medzi stranami sporu a predíde sa tak prípadným ďalším žalobám o plnenie alebo ak žaloba o plnenie nerieši a ani nemôže riešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu alebo práva. Za nedovolenú - pri možnosti žaloby na plnenie- možno považovať určovací žalobu len tam, kde by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Pre posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu je preto rozhodujúce, či podaná žaloba je vhodný, teda účinný, procesný nástroj ochrany tvrdeného práva žalobcu.

10. Podľa komentára k ust. § 137 C.s.p. „Pri určovacích žalobách však samotná dôvodnosť skutkových a právnych tvrdení žalobcu ešte neznamená, že prípadný vyhovujúci určujúci rozsudok bude mať pre žalobcu právny význam, teda či bude sporové súdne konanie užitočné alebo naopak, zbytočné.“ (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 500 s.)

11. Určovací žaloba je spravidla vždy prípustná v prípade právnych vzťahov k nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe je spôsobilým podkladom pre uskutočnenie zmeny zápisu vlastníckych práv v katastri nehnuteľností, kedy je určovací žaloba nevyhnutne potrebná pre zosúladenie skutočného právneho stavu so stavom evidovaným v katastri nehnuteľností. Výrok rozsudku aj v konaní o určovacej žalobe musí zodpovedať právnomu vzťahu či právu v prítomnosti, teda v čase vyhlásenia rozsudku (§ 217 ods. 1 C.s.p.)

12. Súd prvej inštancie správne skúmal prípustnosť určovacej žaloby žalobcov podľa § 137 písm. c) a d) C.s.p. a dospel k správnym záverom, že pokiaľ sa žalobcovia domáhali určenia, že pohľadávka, teda právo na plnenie je premlčané; že záložné právo je premlčané; ako aj určenia, že výkon záložného práva je zastavený, domáhajú sa určenia právnej skutočnosti, ktorej určenia sa možno domáhať len, ak to vyplýva z osobitného predpisu, avšak neexistuje taký osobitný predpis, z ktorého by vyplývala možnosť podania žaloby o tieto určenia. Správny je aj záver súdu prvej inštancie, že takýmto osobitným predpisom nie je § 3 ods. 5 veta prvá zák. č. 250/2007Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pretože neupravuje možnosť spotrebiteľa domáhať sa určenia ľubovoľnej právnej skutočnosti. Odvolací súd sa stotožnil tiež so záverom súdu prvej inštancie, že aj v prípade posúdenia žaloby v tejto časti podľa §137 písm. c) C.s.p. by nebola splnená zákonom stanovená podmienka úspešnosti takejto určovacej žaloby, ktorou je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože určením, že pohľadávka voči žalobcom je premlčaná; že je premlčané právo záložného veriteľa domáhať sa uspokojenia zo zálohu, a že je zastavený výkon záložného práva, by sa nijako nezmenilo právne postavenie žalobcov a nedošlo by teda k naplneniu preventívneho účelu určovacej žaloby.

13. V časti žaloby, v ktorej sa žalobcovia domáhali určenia, že žalovaný nie je oprávnený navrhnuť vykonanie dobrovoľnej dražby podľa zák. č. 572/2002 Z. z. ide aj podľa názoru odvolacieho súdu o určení, či tu právo je alebo nie je. Naliehavý právny záujem na takomto určení nevyplýva zo žiadneho osobitného predpisu a žalobcovia ani nemajú naliehavý právny záujem na tomto určení, pretože ani týmto určením by sa právne postavenie žalobcov nezmenilo, a to v danom prípade aj vzhľadom na skutočnosť, že záložné právo žalovaného už bolo úspešne vykonané.

14. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že záložca môže predísť výkonu záložného práva iba žalobou o určení, že záložné právo neexistuje, ktorá je prípustná aj v prípade, kedy je záložné právo premlčané, pričom vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21 Cdo 2185/2009 zo dňa 21.12.2010.

15. Otázku, či môže súd rozsudkom určiť neexistenciu záložného práva viaznuceho na nehnuteľnosti v prípade, keď žalobca takéto určenie požaduje z dôvodu premlčania záložného práva, riešil Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 4Cdo/169/2021 zo dňa 26. októbra 2022, v ktorom uviedol: „Pri záložnom práve k nehnuteľnosti, ktoré je zapísané v katastri nehnuteľností, je potrebné, na rozdiel od klasického záväzkového vzťahu, rozlišovať dva aspekty. Prvým je uplatnenie námietky premlčania pred súdom, v dôsledku čoho pri jej dôvodnosti nemôže byť právo priznané. Druhým aspektom je evidencia záložného práva v katastri nehnuteľností, ktorá je v zásade na uplatnení námietky premlčania nezávislá. Vo vzťahu k záložnému právu tak podľa platnej právnej úpravy nie je naplnený účel premlčania len samotným vznesením námietky premlčania.“ Ďalej najvyšší súd poukázal na to, že premlčaním záložné právo nezaniká, len ho nie je možné v prípade vznesenia námietky premlčania vykonať proti vôli povinného subjektu. Z uvedeného vyplýva, že premlčaním záložného práva a po vznesení námietky premlčania záložcom nemá registrácia záložného práva viaznuceho k nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností žiadny ďalší zmysel a v konečnom dôsledku len obmedzuje záložcu nakladať s objektom jeho vlastníckeho práva. Dospel k záveru, že spôsobilým podkladom pre výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností aj proti vôli záložného veriteľa, je určovací výrok v znení, že sporné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovaného. Uviedol, že ak záložné právo nie je možné realizovať, nakoľko bolo premlčané a záložca dôvodne vznesol námietku premlčania, neexistuje žiadny dôvod na to, aby vec v príslušnom registri bola zaťažená nevykonateľnou farchou.

16. V zmysle právnych záverov Najvyššieho súdu SR, uvedených v jeho uznesení sp. zn. 7Cdo/268/2019 zo dňa 25.11.2020 (R 14/2021) pri posudzovaní prípustnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c) a d) C.s.p. je potrebné vychádzať z toho, že predmet konania (resp. obsah žaloby) nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami - opísaním skutkového deja; súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcov v spore. Súd má skúmať celý obsah podanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh. Pokiaľ predmet sporu nie je možné jednoznačne ustáliť, má súd postupom podľa § 129 C.s.p. poučiť žalobcu o vadách žaloby a vyzvať ho na ich odstránenie. Najvyšší súd poukázal aj na názor relevantnej právnej teórie, podľa ktorého: „žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplyva, je potrebné považovať za vadný. Pokiaľ vady žaloby nie sú odstránené, súd žalobu odmietne (§ 129), ibaže pre tento nedostatok možno v konaní pokračovať. Súd napriek nesprávnej formulácii petitu môže v konaní pokračovať, ak je z obsahu žaloby zrejmé, čoho sa týka a čo sleduje. Súd je totiž viazaný obsahom žalobného petitu, nie jeho formuláciou. Napr. v okolnostiach konkrétneho prípadu je možný taký postup súdu, že súd na základe žalobného návrhu na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy rozhodne, že žalobca je vlastníkom veci, ak je zo žaloby dostatočne zrejmé, že žalobca sleduje, aby bol zapísaný ako vlastník vo verejnom registri“ (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 505).

17. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobcovia na základe vznesených námietok premlčania s cieľom predísť výkonu záložného práva, by mohli mať naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom v dôsledku premlčania jeho výkonu. Takéhoto určenia zahŕňajúceho dôsledky žalobcami vznesených námietok premlčania aj vo vzťahu k registrácii záložného práva v katastri nehnuteľností, sa však žalobcovia v konaní nedomáhali; nimi uplatnené nároky sledovali cieľ zabrániť žalovanému navrhnuť vykonanie dobrovoľnej dražby a uspokojiť sa zo zálohu. V prejednávanej veci by sa však ani v prípade inej formulácie petitu alebo posúdenia obsahu určovacej žaloby nezmenilo právne postavenie žalobcov vo vzťahu k ním sledovanému cieľu, resp. k výkonu záložného práva k ich nehnuteľnostiam, keďže záložné právo už bolo vykonané, v dôsledku čoho zaniklo, a teda už nie je možné predísť jeho výkonu. Preto určovacia žaloba v tomto prípade nie je účinným procesným prostriedkom ochrany tvrdeného práva žalobcov a vzhľadom na to nie je dôvodná. Žalobcovia v odvolaní z dôvodu, že výkon záložného práva už bol uskutočnený, žiadali určiť, že predmetné pohľadávky zabezpečené záložným právom a záložné práva k týmto pohľadávkam boli premlčané, zanikli pred výkonom záložného práva, avšak z vyššie uvedených dôvodov ich žaloba ani s takouto formuláciou petitu nie je dôvodná. Okrem toho v odvolacom konaní podľa § 371 C.s.p. už nemožno žalobu meniť. Vzhľadom na uvedené sú bez právneho významu pre posúdenie dôvodnosti žaloby žalobcov a rozhodnutie vo veci ďalšie námietky žalobcov, týkajúce sa premlčania, plynutia premlčacích lehôt a pod.

18. Žalobcovia vo svojom odvolaní namietali s poukazom na § 52 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov aj výmenu sudcov počas súdneho konania a spôsob oznámenia

im tejto výmeny. Uviedli, že na Okresnom súde Bratislava V, na ktorý bol spis doručený dňa 24.01.2020 po rozhodnutí o jeho miestnej príslušnosti na prejednanie a rozhodnutie sporu Krajským súdom v Bratislave, mu bola pridelená sp. zn. 7Csp/12/2020 a sudca JUDr. Eva Šajmovičová, bez akéhokoľvek upozornenia bol sudca vymenený dňa 16.04.2021 a spis bol pridelený sudcovi Mgr. Jaroslav Šupa, o čom im bolo zaslané Potvrdenie dňa 19.11.2021.

19. Za zákonného sudcu treba v zmysle ustálenej judikatúry pokladať sudcu určeného v súlade s Rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu (II. ÚS 87/01, III. ÚS 116/06). Ust. § 51 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravuje pridelenie vecí určených podľa predmetu konania v súlade s Rozvrhom práce sudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Ods. 4 citovaného ustanovenia však umožňuje aj prerozdelenie už pridelených vecí napr. v prípade dlhodobej neprítomnosti sudcu, ktorému bola vec pridelená, taktiež v prípade nerovnomernej zaťaženia sudcov, zmeny obsadenia súdu, alebo vylúčenia sudcu, ktorému bola vec pridelená.

20. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že spis bol Okresným súdom Bratislava V prijatý dňa 27.01.2020 a pridelený sudcovi JUDr. Eva Šajmovičová, dňa 04.01.2021 bol spis pridelený sudcovi JUDr. Michala Bašticová a dňa 16.04.2021 bol pridelený sudcovi Mgr. Jaroslav Šupa, pričom o každej zmene sudcu bolo riadne vyhotovené potvrdenie a je založené v spise. Ďalej odvolací súd zistil, že spis bol sudcovi Mgr. Jaroslav Šupa pridelený v súlade s rozvrhom práce ako novému zákonnému sudcovi v rámci prerozdelenia spisov, a to Dodatkom č. 5 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava V na rok 2021, účinným dňom 16.04.2021. Z obsahu spisu neboli zistené žiadne také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodzovať akékoľvek snahy o ovplyvňovanie pridelenia veci konkrétnemu sudcovi. Samotná skutočnosť, že potvrdenie o pridelení veci sudcovi Mgr. Jaroslav Šupa bolo žalobcom doručené so značným časovým odstupom, nemá za následok, že by konajúci sudca, ktorému bola vec pridelená v súlade s rozvrhom práce, nebol zákonným sudcom vo veci.

21. Žalobcovia v odvolaní namietali aj ďalšie procesné pochybenia súdu, a to, že o ich návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol po uplynutí zákonom stanovenej lehoty (§ 328 ods. 2 C.s.p.); nevyzval ich na vyjadrenie k odvolaniu žalovaného proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia, v dôsledku ktorej procesnej chyby sa k odvolaniu nevyjadrili a odvolací súd rozhodol tak, že neodkladné opatrenie zrušil. Tieto žalobcami namietané procesné pochybenia, týkajúce sa postupu súdu v rámci rozhodovania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemajú vplyv na vecnú správnosť napadnutého rozsudku a nedošlo nimi k porušeniu procesných práv žalobcov v takej intenzite, v dôsledku ktorej by bolo porušené ich právo na spravodlivý súdny proces. Pokiaľ ide o odôvodnenie napadnutého rozsudku, toto vo viacerých častiach obsahuje nesprávne označenú stranu sporu v dôsledku zámeny žalobcu a žalovaného, ako namietali žalobcovia, avšak ide o zrejmu nesprávnosť, ktorá aj keď sa vyskytuje vo väčšom rozsahu, nemá za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol.

22. Ďalej žalobcovia namietali, že predvolanie na pojednávanie na deň 05.04.2022 im bolo zaslané už dňa 19.11.2021, teda 4,5 mesiacov pred vytýčeným termínom pojednávania, pričom podľa § 178 ods. 2 C.s.p. sa predvolanie na pojednávanie doručuje sa spravidla 5 dní vopred. Podľa ich názoru bol sudcom týmto účelovo a zámerne daný dostatočný časový priestor žalovanému, aby mohol zrealizovať výkon záložného práva, čomu chceli predísť žalobou podanou na súde pred viac ako 2,5 rokom. Podľa názoru odvolacieho súdu týmto postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu procesných práv žalobcov, pretože ust. §178 ods. 2 C.s.p. upravuje doručovanie predvolania strane alebo jej zástupcovi tak, aby mali dostatok času na prípravu a preto stanovuje povinnosť súdu doručovať predvolanie najmenej 5 dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať, avšak nevyklučuje možnosť doručovať predvolanie na pojednávanie aj skôr a nestanovuje žiadnu lehotu, od začiatku ktorej by najskôr mohol súd predvolanie doručovať.

23. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil a to aj v časti o nároku na náhradu trov konania, v ktorej žalobcovia žiadali napadnutý rozsudok zrušiť z dôvodu, že žalobca 2/ je plne invalidnou osobou a ZŤP, žalobca 1/ je bez príjmu a majú vyživovaciu povinnosť k jednému nezaopatrenému dieťaťu. V tejto časti

odvolaniu žalobcov nebolo možné vyhovieť, keďže tieto skutočnosti uviedli až v odvolacom konaní, pričom nepredložili žiaden dôkaz, ktorým by existenciu týchto skutočností preukázali.

24. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 spojený s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovaný, ktorý mal úspech v odvolacom konaní, má voči žalobcom 1/a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote vydané dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou

na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).